

PORODNÍ ANALGEZIE

Epidurální analgezie je jednou z metod používaných ke zmírnění porodních bolestí. V naší nemocnici jde o metodu dobře ověřenou. Následující text přináší o této metodě základní informace.

Vysvětlení odborných pojmů:

analgezie = zmírnění bolesti, bezbolestnost

anestezie = znecitlivění, necitlivost

císařský řez = ukončení porodu operací, vybavení plodu řezem v břišní stěně

dura mater = tvrdá plena, jeden z míšních obalů

epidurální, peridurální = prostor kolem míšních obalů

místní (lokální) anestetikum = znecitlivující látka

Co je to epidurální analgezie?

Epidurální analgezie je tlumení porodních bolestí podáním malé dávky znecitlivující látky tenkou jehlou přes kůži do epidurálního prostoru páteře. Tím se jen zmírní vnímání porodních bolestí, ale celkový stav rodičky a plodu se neovlivní.

Vhodný okamžik podání určuje porodník podle dosavadního průběhu porodu, výkon provádí anesteziolog. Při podání epidurální analgezie je nutná dobrá spolupráce rodičky s anesteziologem.

Jak se epidurální analgezie podává?

Po běžné předporodní přípravě si lehnete na porodní lůžko. Porodní asistentka Vám změří krevní tlak a zavede do žíly kanylu (jehlu z umělé hmoty). Je to pro Vaši bezpečnost. Zavedenou jehlou je možno kdykoliv podat potřebný lék. Pak se uložíte na levý bok nebo sednete na židli a zdravotní sestra Vám pomůže správným způsobem vyhrbit záda – udělat „kočičí hřbet“, tj. pokrčit nohy v kolenu, přitáhnout je k břichu a bradu sklonit co nejvíce k hrudníku. Nejlepší místo pro zavedení jehly je bederní oblast páteře; kromě jiných důvodů proto, že je zde kůže málo citlivá. Anesteziolog nejprve ošetří kůži desinfekčním prostředkem a okolí zakryje sterilními rouškami. Aby ani píchnutí do epidurálního prostoru nebolelo, znecitliví kůži a podkoží podáním anestetika velmi tenkou jehlou. Potom zavede do epidurálního prostoru speciální jehlu. Jehlou provlékne tenkou hadičku z umělé hmoty, kterou bude podávat potřebné léky. Vše provádí přísně sterilně. Místo vpichu zalepí a hadičku připevní ke kůži. Výkon trvá zpravidla několik minut. Od této chvíle můžete zaujímat jakoukoliv polohu.

Jakým způsobem a jak dlouho epidurální analgezie působí?

Už za chvíli (asi po deseti minutách) ucítíte, že Vás děložní stahy bolí méně, takže budete cítit jen mírný tupý tlak. Úplné znecitlivění (anestezie) není vhodné, protože by zpomalilo průběh porodu. Porod tedy nebude zcela bezbolestný, ale **mnohem méně bolestivý**, a pro Vás mnohem snesitelnější.

Jedna dávka znečitlivujícího léku účinkuje asi 60 až 120 minut. Jakmile začne účinek odeznívat, požádáte o další dávku. Potom můžete zvolit jakoukoli polohu, která pro Vás bude pohodlná, i některou alternativní. S doprovodem můžete chodit nebo také využít relaxační sprchu. Koupel ve vaně z hygienických důvodů vhodná není.

Přednost tohoto způsobu tlumení bolesti spočívá v tom, že nevyřadí nutkový pocit ke tlačení, takže budete moci po celou dobu aktivně spolupracovat, zejména v důležité závěrečné fázi porodu. Může se stát, že ke konci porodu se přece jen porodní bolesti částečně obnoví. Toto není na škodu, neboť se usnadní Vaše aktivní spolupráce ve II. době porodní. Budete se moci sama podílet na normálním zakončení porodního procesu.

Přednosti epidurální analgezie:

- dobře tlumí porodní bolesti a dítěti neškodí;
- pokud nastanou komplikace, které vyžadují úplné znečitlivění (například císařský řez), je možno tlumení bolesti velmi snadno změnit na úplné místní znečitlivění;
- pokud je těhotenství komplikováno některým chorobným stavem matky nebo dítěte, pak má epidurální analgezie na stav rodičky, na průběh porodu a na zdraví dítěte příznivý vliv. Tak je tomu u následujících chorob matky: choroby vnitřních orgánů, vysoký krevní tlak, neurologické choroby, zejména epilepsie, cukrovka, oční choroby, závislost na drogách a některé jiné abnormality duševního stavu. Dále u některých chorob plodu: předčasný porod, vícečetné těhotenství, nedostatečná funkce placenty, nedostatečně vyvinutý plod, poloha plodu pánevním koncem;
- mezi další situace, kdy epidurální analgezie příznivě ovlivňuje porod, patří: uměle vyvolaný porod, nesprávná činnost dělohy (takzvaný „nepostupující porod“) a jiné stavy, u nichž lze čekat nutnost operačního výkonu.

Možná rizika epidurální analgezie:

- závažné komplikace, jako je krvácení do páteřního kanálu, neurologické komplikace nebo infekce jsou možné, ale naštěstí **velmi vzácné**;
- některé matky mohou po porodu pociťovat bolest v místě vpichu epidurální jehly („tlak špendlíkové hlavičky“); tato bolest je přechodná a odeznívá bez léčby během několika dnů; epidurální analgezie nezvyšuje výskyt bolestí zad způsobených zátěží pohybového aparátu během těhotenství;
- může se stát, že jehla při pokusu o nalezení správné vrstvy mezi míšními plenami nechtěně pronikne tvrdou plenou. Tato komplikace není nebezpečná, může však být druhý den následována bolestmi hlavy. Pokud by Vás po epidurální analgezii rozbolela hlava, oznamte to příslušnému lékaři.

Kdy je epidurální analgezie u porodu nevhodná

Epidurální analgezi nelze provést u osob trpících alergií na léky, které se k analgezii užívají. Výkon dále znemožňuje zánět kůže v blízkosti očekávaného místa vpichu (zejména nežit, lupénka nebo ekzém) a porucha krevní srážlivosti vrozená nebo získaná. Upozorněte proto lékaře nebo asistentku, pokud trpíte častým podkožním krvácením (modřiny).

Závěrem:

Budete-li si přát další informace, kdokoliv z lékařů nebo porodních asistentek Vám poradí.